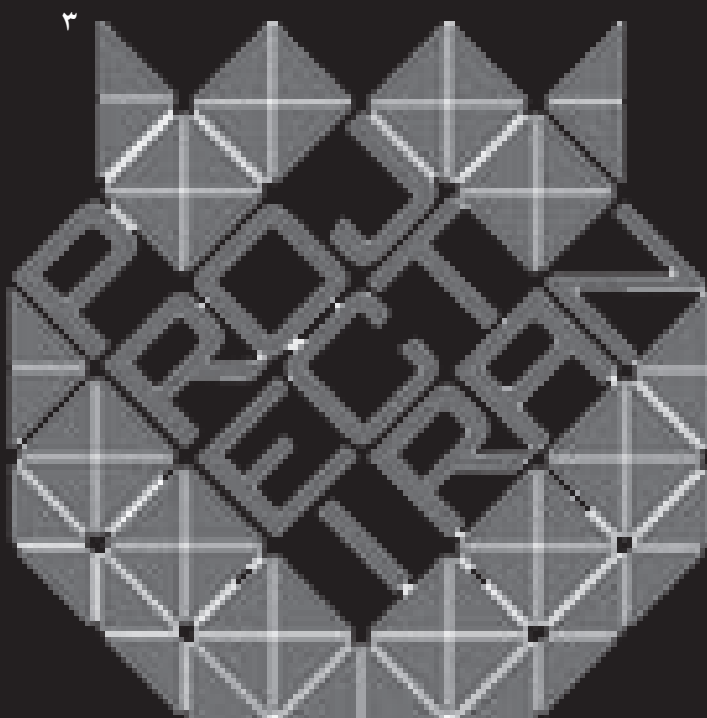

پروژه ایران^۱ و کارگاه پیک نیک طراحی^۲

دکتر محمد رزاقی
عضو هیات علمی دانشگاه هنر
نصبیه سلطانی
دانشجوی کارشناسی طراحی صنعتی دانشگاه هنر

کنفرانس‌های بین‌المللی و البته انجام پروژه‌های مشترک بین‌کشوری.

پروژه ایران و کارگاه پیک‌نیک طراحی

"پروژه ایران" نامی است برای پروژه‌های بین‌المللی که به ابتکار دو تن از دانشجویان سوئدی^۱ و همت تعدادی دیگری از همین دانشجویان (تصویر ۱) از دانشگاه‌هایی که گفته می‌شود جزء برترین دانشگاه‌های سوئد هستند برگزیده شده بود. این پروژه، با هدف معرفی طراحی صنعتی سوئد به جامعه ایرانی و همچنین داشتن درک بهتری از فرهنگ ایرانی برای طراحان سوئدی، به صورت نمایشگاهی به مدت پنج روز از تاریخ ۳۰ خرداد تا ۴ تیرماه ۱۳۸۸، در خانه هنرمندان در معرض دید عموم قرار گرفت. ایده این پروژه، از یک برنامه تلویزیونی سوئد، تحت عنوان "کیرا"^۲ که طی آن به معرفی هنر و فرهنگ ایران پرداخته بود به ذهن مؤسسين این پروژه رسید. ایشان در تهران، از رسانه‌های ایرانی، واردکنندگان محصولات، صاحبان گالری‌ها، و سایر گروه‌های بازار هدف و البته دانشجویان طراحی صنعتی دعوت به عمل آوردند که از این نمایشگاه بازدید کنند.

همکاری‌های مشترک میان‌کشوری همواره چیزی بیشتر از خود فعالیت انجام شده برای مشارکت‌کنندگان آن به ارمغان آورده است و آن آشنایی با فرهنگ‌های دو کشور است. تقریباً همه اندیشمندان حرفه طراحی صنعتی هم‌اکنون هستند که این حرفه باید خود را بین لایه‌های اجتماعی بیابد. از این رو، می‌توان طراحی صنعتی را حرفه‌ای فرهنگی که با فرهنگ مردمان سر و کار دارد نامید. پرواضح است که شناخت مناسب از شیوه‌های زندگی مردمان و درک نظام ارزشی حاکم بر تصمیمات، ترجیحات، سلیق و انتخاب‌های ایشان، زمینه‌ساز ایجاد راه‌حل‌های مناسب و مقبول طراحی برای حل یک مشکل خواهد شد. به همین منظور، برنامه‌های متعددی برای آشنایی دانشجویان و دانشگاهیان با فرهنگ‌های غیر آشنا وجود دارد از آن جمله است: اعزام دانشجویان به خارج کشور، اهدای بورسیه‌های تحصیلی متفاوت برای تحصیل در دانشگاه‌های غیر محل زندگی، برنامه معاوضه کوتاه‌مدت بین‌المللی دانشجوی، سفرهای علمی پژوهشی، انواع فرصت‌های مطالعاتی، مشارکت در

تصویر ۱: دانشجویان سوئدی که در «پروژه ایران» مشارکت داشتند

و به همت برخی از دانشجویان طراحی صنعتی ایرانی به انجام رسید. آثار طراحی حاصل از این کارگاه نیز در نمایشگاه پروژه ایران در معرض دید عموم قرار گرفت. هدف کارگاه «پیک نیک طراحی»، ترویج هوشیاری مصرف و تبادلات فرهنگی بین دو گروه دانشجویان سوئدی و ایرانی از طریق اجرای یک پروژه مشترک طراحی بود (تصویر ۲).

همان طور که اشاره شد برپایی نمایشگاه و معرفی طراحی صنعتی سوئد، تنها هدف مؤسسه «پروژه ایران» نبود. ایشان همچنین در نظر داشتند درک بهتری از فرهنگ و طراحی ایرانی کسب نمایند و چه راهی بهتر از اجرای یک پروژه مشترک طراحی بین طراحان ایرانی و سوئدی! این شد ایده کارگاهی یک روزه، تحت عنوان «پیک نیک طراحی»^۷ که دو روز قبل از افتتاحیه نمایشگاه

تصویر ۲: کارگاه پیک نیک طراحی - از چپ به راست: گروه اول در حال ساخت میزی از سیدی‌های سوخته، ساعت استراحت و نهار در محوطه خانه هنرمندان و گروه دوم در حال ساخت میزی از تسمه و فریم یک صندلی چوبی کهنه

بررسی، گروه اول تصمیم گرفت با استفاده از سی‌دی‌های غیرقابل‌استفاده و گروه دوم با استفاده از تسمه، میز را طراحی نماید. پس از طراحی‌های اولیه و بحث، بررسی و توسعه طرح در بخش صبح کارگاه، در بعدازظهر همان روز، هر دو تیم شروع به ساخت پروتوتایپ طرح خویش کردند و حاصل کار، دو میز با دو کانسپت کاملاً متفاوت بود که اجزای آن با استفاده از محصولات کهنه و مواد دورریختنی در کنار یکدیگر قرار گرفته بودند (تصویر ۳): گویی دو پیام مهم را به مخاطب خود منتقل می‌کردند: اول این‌که در چنین تجربه‌هایی، زیاد مهم نیست اجزای یک محصول از چه چیزی باشد. آنچه در برپایی یک محصول مهم است همانا روح و حس مشترکی است که باید بین اعضای یک تیم وجود داشته باشد و دوم این‌که محصولات کهنه و مواد دورریختنی خود می‌توانند مروج و مبلغ هشیاری در مصرف باشند.

موضوع کارگاه، طراحی میز با استفاده از وسایل کهنه و دورریختنی بود. از دانشجویان خواسته شده بود در روز کارگاه که پنج‌شنبه ۲۸ خرداد بود، هر مقدار وسایل مستعمل و دورریختنی دارند با خود به محل کارگاه بیاورند. کارگاه در دو بخش صبح با برنامه ایده‌یابی، بررسی پیشنهادها و توسعه طرح و بعدازظهر، با ادامه فعالیت گروه جهت ساخت و نهایی کردن محصول برنامه‌ریزی شده بود. البته بین این دو بخش، زمان استراحتی نیز برای صرف نهار و گپ‌های دوستانه نیز در نظر گرفته شده بود. همچنین برنامه‌ریزی شده بود که پروژه طراحی، به صورت تیمی و متشکل از دو گروه که هر گروه شامل طراحان ایرانی و سوئدی باشد اجرا شود. هر دو تیم طراحی مأموریت پیدا کردند تا با استفاده از محصولات کهنه و مواد دورریختنی که به همراه آورده بودند کانسپتی برای یک میز ایجاد کنند. پس از بحث و

تصویر ۳: اختتامیه کارگاه پیک‌نیک طراحی دانشجویان سوئدی و ایرانی به همراه پروتوتایپ‌های میز

جمع بندی

بین دانشجویان طراحی صنعتی ایران و سایر ملل جهان برگزار گردد. بر مدیران ارشد آموزش عالی کشور است که زمینه را برای تحقق چنین فعالیت‌هایی مهیاتر سازند که طراحان ایرانی از تعامل بیشتری با دنیای خارج برخوردار گردند تا بتوانند به نوبه خود، زمینه‌ساز تحول و تحقق اهداف عالی و اقتصادی کشور پهناور ایران در راستای افزایش سطح مقبولیت جهانی کالاهای ایرانی شوند. به آن امید!

نمونه آثار دانشجویان:

Product name/type: Brighthandle Alpha, Door handle

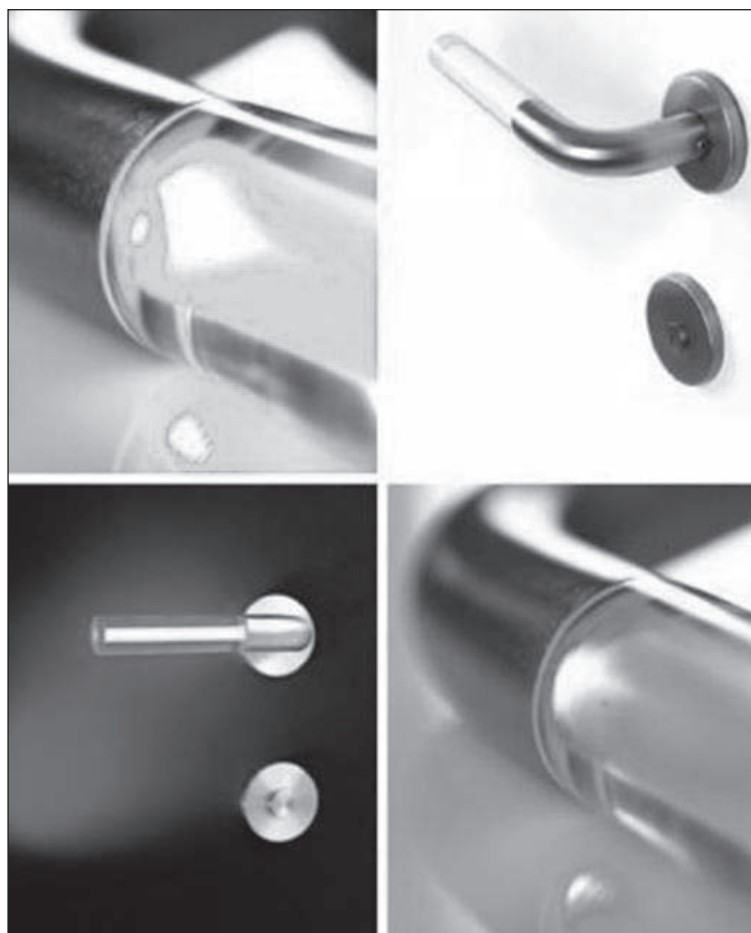
Introduction year: 2001

Design: Alexander Lervik

Producer: Brighthandle

تاریخ به وجود آمدن هندل برای هندل به سال ۲۰۰۱ باز می‌گردد. زمانی که الکساندر لرویک، سرپرست طراحان و پدید آورنده برای هندل ایده جدیدی را مطرح کرد، طراحی و تولید دستگیره‌ای که با نور رنگی تغییر می‌کند. برای هندل صنعت ساخت دستگیره را دچار تحول کرده است و یکی از واحدهای تجاری شرکت آساآلبوی، پیشروترین گروه طراحی و تولید قفل است.

همان‌طور که در ابتدای مقاله اشاره شد همکاری‌های مشترک طراحی بین دانشجویان طراحی صنعتی از فرهنگ‌ها و کشورهای متفاوت، می‌تواند زمینه‌ساز درک بهتر این دانشجویان از بسترهای فرهنگی طراحی شود. همان‌طور که رنگ سیاه در کنار سفید و سبکی در کنار سنگینی معنا پیدا می‌کند، درک و شناخت همین تفاوت‌های فرهنگی است که طراحان را به داشته‌های خود و تفاوت‌های آن با دیگران حساس کرده، از آنها طراح هوشیارتری می‌سازد. همه دانشجویانی سوئدی و ایرانی که در کارگاه پیک‌نیک طراحی مشارکت کرده‌اند در این که ره‌توشه‌های ارزشمندی از این همکاری در سبد تجربه‌های طراحی خود قرار داده‌اند هم‌رأی هستند: ایشان دریافته‌اند که انسان‌ها از هر قوم و نژاد و مسلکی که باشند می‌توانند با حفظ و تکیه بر روحیه همکاری از «دورریختنی‌ها»، «نگاه‌داشتنی‌های» پر افتخاری بسازند؛ دریافته‌اند که با وجود موانع و امکانات محدود، می‌توانند دوشادوش هم‌تایان خارجی خود نقش‌آفرینی کنند؛ دریافته‌اند که می‌توانند از طراحی، به عنوان زبان مشترک و عامل انتقال پیام استفاده کنند؛ و در نهایت دریافته‌اند که می‌توانند ضمن تکیه بر داشته‌های خود و بدون آن‌که غرور یا تفاخری در میان باشد از دیگران نیز بیاموزند. «پروژه ایران» و «کارگاه پیک‌نیک طراحی»، تنها نمونه‌ای از بی‌شمار فعالیت‌های بین‌المللی مشترکی است که می‌تواند

مردم مایا در آمریکای جنوبی است. مجموعه میرامایا باعث شده است که فرصت های شغلی مردم مایا بیشتر شود و در عین حال باعث بقای هنر های دستی این مردم شده است. لباس های محلی مردم مایا منبع اصلی الهام برای طراحی رنگ ها و نقوش این محصولات بوده است.

Product name/type: Mira Maya, textile products

Introduction year: 2003

Design: AFROART

Producer: Mayan handcrafters

مجموعه میرامایا همکاری بین طراحان سوئدی و

سطل زباله ماتریا از پوسته استیلی ساخته شده است که با رنگ سفید پوشانده شده است. این پوسته خارجی به صورت نوار برش داده شده است که یادآور فانوسهای کاغذی است. داخل این پوسته ی فلزی یک محفظه پلاستیکی قرار گرفته است. این سطل زباله جایزه های طراحی فراوانی را دریافت کرده است. گروه طراحان فرانت از معروفترین طراحان سوئد در سطح بین المللی هستند.

Product name/type: BIN, wastebasket

Introduction year: 2008

Design: Front

Producer: Materia

ماتریا سطل زباله ای است که هر چه بیشتر پرش کنید بیشتر جا می گیرد. ماتریا جلوه نکاوت، منحصر به فرد بودن و خلاقیت است. به همین دلیل توجه زیادی را به خود جلب کرده است و در مورد طراحی آن مقالات بسیاری نوشته شده است.

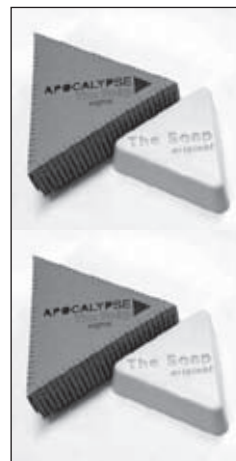
سودس است. فرم نمادین این محصول در تعداد بی شماری از مطبوعات و نمایشگاههای طراحی دیده شده است. فرم سیلوئتو خلاصه شده این رخت آویز نشانی از وفور سپیدارها در سوئد است. این رخت آویز در دو فرم دیواری و زمینی طراحی شده است که رخت آویز دیواری در دو اندازه موجود است.

Product name/type: Tree, Coat stand
Introduction year: 2002
Design: Michael Young and Katrin Olina Petursdottir
Producer: Swedese
 تری (درخت) یکی از موفقترین محصولات شرکت

سوئد است. شرکت آپوکالیپس در زمینه ی محصولات سازگار با محیط ، فعال است و صابون آپوکالیپس به صورت محلی تولید شده است. طراحان این شرکت با دو چرخه های خود به اطراف سر زده اند و برای ساخت صابون آپوکالیپس روغن جمع کرده اند. یکی از منابع الهام آفرینش این محصول موزیکی است که توسط یک هنرمند با نواختن بر قابلمه های فلافل ساخته شده است.

Product name/type: The Soap, Organic soap
Introduction year: 2008
Design: Apocalypselab
Producer: Apocalypselab
 صابون اورجینال ، از پس مانده های روغن غذا تولید شده است. این روغن بازمانده فلافل فروشی های جنوب

Product name/type: Make Up, Glass sculptures

Introduction year: 2008

Design: Asa Ljungnelius

Producer: Kosta Boda

اوسا یونگنیوس، متولد شهر استکهلم است و از سال ۲۰۰۷ با شرکت کوستا بودا که تولید کننده شیشه است همکاری داشته است. یکی از مباحث مورد علاقه اوسا چگونگی خلق ارزش اشیا است و امکان و توانایی تاثیر یک شی بر فضای اطراف.

اوسا ساختار جامعه و استانداردهای آن را به چالش میخواند و عام را مورد سؤال قرار می دهد. نگاه تیزبینانه ی او این ساختار شکنی را به حداغلی آن می رساند، هنر او زمینه گسترده ای شامل مباحثی مانند زیبا شناخت، سلسله مراتب، مد، مصرف و زوال را در بر می گیرد.

Product name/type: STOL1, classic outdoors chair

Introduction year: 1931, reproduction since 2000

Design: Artur Lindqvist

Producer: Grythyttan steel furniture

گریت هیتان مکانی است در منطقه هلفورس سوئد که در تولید استیل سنتی دیرینه دارد. مؤسس مبلمان گریت هیتان، آرتور لیندکویست است که اولین صندلی استیل را در سال ۱۹۳۰ تولید کرد. ایده های او ملهم از افکار «کاربردی» بود: آفرینش اشیا کاربردی و زیبا برای استفاده روزمره مردم.

استوا یک صندلی سوئدی برای استفاده از فضای باز است، صندلی، اکنون تبدیل به سنتی قدیمی شده است، سنتی که هنوز هم به روز است.

می‌بخشد. با توجه به دانش عمیقی که بریو در مورد اسباب بازی دارد، اسباب بازی‌هایی طراحی می‌کند که برای کودک شادی بخش است. در عین حال نیازهای کودک را در مراحل مختلف رشد برآورده می‌سازد. بریو شریک و پشتیبانی قابل اعتماد برای والدین است.

Product name/type: Play, children toys

Introduction year: 2008

Design: BRIO

Producer: BRIO

هدف بریو کمک به پیشرفت کودک به وسیله ارائه اسباب بازی‌های مفیدی است که بازی کودک را ارتقا

طراحی ساده اولیه آن در طی پنجاه سال اخیر فقط با بهینه سازی جزئیات به بقای خود ادامه داده است. یکی از دلایل طراحی موفق این اجاق این است که آزمایش‌های ساخت آن به جای کارخانه در کوهپایه‌های سوئد صورت گرفته است.

Product name/type: Serie 27/Outdoor stove

Introduction year: 1951

Design: Trangia

Producer: Trangia

اجاق ضد بادترانگیا از آلومینیوم فوق سبک ساخته شده است. این اجاق یک طراحی موفق است که با اتکا به

لینک های مرجع:

<http://www.trangia.se/>
<http://www.blastation.se/>
http://www.materia.se/web/Intro_Materia.aspx
<http://www.kostaboda.se/se/>
<http://afroart.se/>
<http://www.tiogruppen.com/>
http://www.brio.net/BRIO_NET/uk/Startpage.htm
<http://www.swedese.se/>
<http://www.grythyttan.net/>
<http://www.projectiran.se/partners.html>

پی‌نوشت‌ها

- لوگوی «پروژه ایران» طرحی از خانم شبیم فرایی از
 دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد طراحی صنعتی دانشگاه
 هنر

- 1 - Design Picnic Workshop
- 2 - Sara Kavianpour & Sara Almqvist
- 3 - Project IRAN
- 4 - Stockholm School of Economics, University
College of Art, Craft & Design and Konstfack
- 5 - Kobra
- 6 - Design Picnic